

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Johannes-Passion BWV 245

ERSTER TEIL

1. Chorus

Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
in allen Landen herrlich ist!
Zeig uns durch deine Passion,
daß du, der wahre Gottessohn,
zu aller Zeit,
auch in der größten Niedrigkeit,
verherrlicht worden bist!

2. Johannes 18:1-8

Evangelist

Jesus ging mit seinen Jüngern über den Bach Kidron, da war ein Garte, darein ging Jesus und seine Jünger. Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch, denn Jesus versammelte sich oft daselbst mit seinen Jüngern.
Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und der Hohenpriester und Pharisäer Diener, kommt er dahin mit Fakkeln, Lampen und mit Waffen. Als nun Jesus wußte alles, was ihm begegnen sollte, ging er hinaus und sprach zu ihnen:

Jesus

Wen suchet ihr?

Evangelist

Sie antworteten ihm:

Chorus

Jesum von Nazareth!

Evangelist

Jesus spricht zu ihnen:

Jesus

Ich bins.

Evangelist

Judas aber, der ihn verriet, stand auch bei ihnen. Als nun Jesus zu ihnen

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Johannes-Passion BWV 245

EERSTE DEEL

1. Koor

Heer, onze heerser, wiens roem
in alle landen heerlijk is!
Toon ons door uw lijden
dat u, de ware Zoon van God,
altijd,
zelfs in de grootste vernedering,
verheerlijkt bent.

2. Johannes 18:1-8

Evangelist

Jezus stak met zijn discipelen de beek Kidron over. Daar was een hof, waar Jezus binnenging met zijn discipelen. En Judas, zijn verrader, kende die plaats ook, want Jezus kwam daar vaak samen met zijn discipelen.
Nu had Judas een troep soldaten meegenomen en dienaren van de hogepriesters en de farizeeërs, en daar kwam hij, met fakkels, lampen en met wapens. En Jezus, die alles wist wat er met hem zou gebeuren, liep naar hen toe en zei tegen hen:

Jesus

Wie zoeken jullie?

Evangelist

Zij antwoordden:

Koor

Jezus van Nazareth.

Evangelist

Jezus zei tegen hen:

Jesus

Dat ben ik.

Evangelist

En Judas, zijn verrader, stond ook bij hen. Toen nu Jezus tegen hen zei: 'Dat

sprach: Ich bins, wichen sie zurükke und fielen zu Boden. Da fragete er sie abermal:

Jesus
Wen suchet ihr?

Evangelist
Sie aber sprachen:

Chorus
Jesum von Nazareth!

Evangelist
Jesus antwortete:

Jesus
Ich habt euch gesagt, daß ichs sei;
suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen!

3. Choral
O große Lieb, o Lieb ohn alle Maße,
die dich gebracht auf diese Marterstraße!
Ich lebte mit der Welt in Lust und
Freuden,
und du mußt leiden.

4. Johannes 18:9-11

Evangelist
Auf daß das Wort erfüllt würde, welches er sagte: Ich habe der keine verloren, die du mir gegeben hast.
Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein recht Ohr ab; und der Knecht hieß Malchus. Da sprach Jesus zu Petro:

Jesus
Stekke dein Schwert in die Scheide! Soll ich den Kelch nicht trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

5. Choral
Dein Will gescheh, Herr Gott, zugleich

ben ik,' deinsden zij terug en vielen op de grond. Toen vroeg hij weer:

Jezus
Wie zoeken jullie?

Evangelist
En zij zeiden:

Koor
Jezus van Nazareth.

Evangelist
Jezus antwoordde:

Jezus
Ik heb jullie gezegd dat ik dat was. Als jullie mij zoeken, laat hen dan gaan.

3. Koraal
O grote liefde, o onmetelijke liefde,
die u op deze martelweg heeft gebracht!
Ik leefde met de wereld in lust en
vreugde
en u moet lijden.

4. Johannes 18:9-11

Evangelist
Opdat het woord vervuld zou worden dat hij had gesproken: 'Ik heb niemand verloren van hen die u mij hebt gegeven.' Nu had Simon Petrus een zwaard, hij trok dat en sloeg naar de knecht van de hogepriester en hakte diens rechteroor af; en die knecht heette Malchus. Toen zei Jezus tegen Petrus:

Jezus
Steek je zwaard in zijn schede! Moet ik de beker niet drinken die mijn vader mij heeft gegeven?

5. Koraal
Uw wil geschiede, God, zowel

auf Erden wie im Himmelreich.
Gib uns Geduld in Leidenszeit,
Gehorsam sein in Lieb und Leid;
wehr und steur allem Fleisch und Blut,
das wider deinen Willen tut!

6. Johannes 18:12-14

Evangelist

Die Schar aber und der Oberhauptmann
und die Diener der Jüden nahmen
Jesum und bunden ihn und führten ihn
aufs erste zu Hannas, der war Kaiphas
Schwäher, welcher des Jahres
Hoherpriester war. Es war aber Kaiphas,
der den Jüden riet, es wäre gut, daß ein
Mensch würde umbracht für das Volk.

op aarde als in het hemelrijk.
Geef ons geduld in lijdenstijd,
gehoorzaamheid in lief en leed;
bestrijd en stuit alle vlees en bloed
dat tegen uw wil ingaat.

6. Johannes 18:12-

Evangelist

En de troep soldaten en hun aanvoerder
en de dienaren van de Joden grepen
Jezus en boeiden hem en brachten hem
eerst naar Annas, de schoonvader van
Kajafas, die dat jaar hogepriester was.
En het was Kajafas die de Joden had
voorgehouden dat het goed zou zijn als
één mens om het leven werd gebracht
voor het hele volk.

7. Arie (Alt)

Von den Strikken
meiner Sünden mich zu entbinden,
wird mein Heil gebunden.
Mich von allen Lasterbeulen
völlig zu heilen,
läßt er sich verwunden.

7. Aria (alt)

Om mij van de strikken
van mijn zonden te bevrijden
wordt mijn Heil geboeid.
Om mij van alle zondebuilen
volkommen te genezen
laat hij zich verwonden.

8. Johannes 18:15

Evangelist

Simon Petrus aber folgte Jesu nach
und ein ander Jünger.

8. Johannes 18:15

Evangelist

En Simon Petrus volgde Jezus, en ook
een andere discipel.

9. Arie (Sopran)

Ich folge dir gleichfalls
mit freudigen Schritten
und lasse dich nicht,
mein Leben, mein Licht.
Befördre den Lauf
und höre nicht auf,
selbst an mir zu ziehen,
zu schieben, zu bitten!

9. Aria (sopraan)

Ik volg u eveneens
met verheugde stappen
en ik laat u niet los,
mijn leven, mijn licht.
Ondersteun mijn schreden
en houd niet op
zelf aan mij te trekken,
te duwen, te vragen.

10. Johannes 18:15-23

10. Johannes 18:15-23

Evangelist

Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast. Petrus aber stand draußen für der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete mit der Türhüterin und führte Petrum hinein. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petro:

Ancilla

Bist du nicht dieses Menschen Jünger einer?

Evangelist

Er sprach:

Petrus

Ich bins nicht!

Evangelist

Es standen aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlfeu'r gemacht (denn es war kalt) und wärmeten sich. Petrus aber stand bei ihnen und wärmte sich. Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre. Jesus antwortete ihm:

Jesus

Ich habe frei, öffentlich geredet für der Welt. Ich habe allezeit gelehret in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden zusammenkommen, und habe nichts im Verborgnen geredet. Was fragest du mich darum? Frage die darum, die gehört haben, was ich zu ihnen geredet habe! Siehe, dieselben wissen, was ich gesaget habe!

Evangelist

Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabeistunden, Jesu einen Bakkenstreich und sprach:

Servus

Solltest du dem Hohenpriester also

Evangelist

Deze discipel was een bekende van de hogepriester en hij ging met Jezus het paleis van de hogepriester binnen. En Petrus bleef buiten bij de poort staan. Toen kwam de andere discipel, de bekende van de hogepriester, naar buiten en hij praatte met de portierster en nam Petrus mee naar de binnenplaats. Toen zei het dienstmeisje dat de poort bewaakte tegen Petrus:

Dienstmeisje

Ben jij niet een van de discipelen van die man?

Evangelist

Hij zei:

Petrus

Dat ben ik niet.

Evangelist

De knechten en dienaren die daar stonden hadden een kolenvuur gemaakt, want het was koud, en zij warmden zich. En Petrus stond bij hen en ook hij warmde zich. En de hogepriester ondervroeg Jezus over zijn discipelen en over zijn leer. Jezus antwoordde:

Jesus

Ik heb vrijuit en in het openbaar voor de wereld gesproken. Ik heb voortdurend onderwezen in de synagoge en in de tempel, waar alle Joden samenkommen, en ik heb niets in het geheim gezegd. Waarom vraagt u mij dit? Vraag het aan hen die gehoord hebben wat ik tot hen heb gesproken. Zij weten wat ik gezegd heb.

Evangelist

En toen hij dat zei, gaf een van de dienaren die erbij stonden Jezus een klap in zijn gezicht en zei:

Dienaar

Zo praat je niet tegen de hogepriester!

antworten?

Evangelist

Jesus aber antwortete:

Jesus

Hab ich übel geredt, so beweise es, daß es böse sei, hab ich aber recht geredt, was schlägest du mich?

11. Choral

Wer hat dich so geschlagen,
mein Heil, und dich mit Plagen
so übel zugericht'?
Du bist ja nicht ein Sünder,
wie wir und unsre Kinder,
von Missetaten weißt du nicht.

Ich, ich und meine Sünden,
die sich wie Körnlein finden
des Sandes an dem Meer,
die haben dir erreget
das Elend, das dich schläget,
und das betrübte Marterheer.

12. Johannes 18:24-27 [+ Matthäus 26:75]

Evangelist

Und Hannas sandte ihn gebunden zu
dem Hohenpriester Kaiphas.
Simon Petrus stand und wärmte sich,
da sprachen sie zu ihm:

Chorus

Bist du nicht seiner Jünger einer?

Evangelist

Er leugnete aber und sprach:

Petrus

Ich bins nicht.

Evangelist

Spricht des Hohenpriesters Knecht'
einer, ein Gefreundter des, dem Petrus
das Ohr abgehauen hatte:

Evangelist

En Jezus antwoordde:

Jezus

Als ik iets verkeerds heb gezegd, bewijs
dan dat het slecht was. Maar als het
goed was wat ik zei, waarom sla je me
dan?

11. Koraal

Wie heeft u zo geslagen,
mijn Heil, en u met klappen
zo toegetakeld?
U bent toch geen zondaar
zoals wij en onze kinderen,
van misdaden weet u niets.

Ik, ik en mijn zonden,
waarvan er zoveel zijn
als korrels zand bij de zee,
die zijn de oorzaak
van de ellende die u treft
en het bedroefde leger martelaren.

12. Johannes 18:24-27 [+ Matteüs 26:75]

Evangelist

En Annas stuurde hem geboeid naar
hogepriester Kajafas.
Petrus stond zich te warmen, en ze
zeiden tegen hem:

Koor

Ben jij niet één van zijn discipelen?

Evangelist

Hij ontkende het en zei:

Petrus

Dat ben ik niet.

Evangelist

Toen zei een van de knechten van de
hogepriester, een familie lid van degene
van wie Petrus het oor had afgehakt:

Servus

Sahe ich dich nicht im Garten bei ihm?

Evangelist

Da verleugnete Petrus abermal, und alsobald krähete der Hahn. Da gedachte Petrus an die Worte Jesu und ging hinaus und weinete bitterlich.

13. Arie (Tenor)

Ach, mein Sinn, wo willt du endlich hin,
wo soll ich mich erquicken?
Bleib ich hier, oder wünsch ich mir
Berg und Hügel auf den Rücken?
Bei der Welt ist gar kein Rat,
und im Herzen stehn die Schmerzen
meiner Missetat,
weil der Knecht den Herrn
verleugnet hat.

14. Choral

Petrus, der nicht denkt zurück,
seinen Gott verneinet,
der doch auf ein' ernsten Blick
bitterlichen weinet.
Jesu, blikke mich auch an,
wenn ich nicht will büßen;
wenn ich Böses hab getan,
röhre mein Gewissen!

ZWEITER TEIL**15. Choral**

Christus, der uns selig macht,
kein Bös' hat begangen,
der ward für uns in der Nacht
als ein Dieb gefangen,
geführt für gottlose Leut
und fälschlich verklaget,
verlacht, verhöhnt und verspeit,
wie denn die Schrift saget.

16. Johannes 18:28-36**Dienaar**

Heb ik jou niet bij hem in de hof gezien?

Evangelist

Toen ontkende Petrus het opnieuw, en meteen kraaide de haan. Toen herinnerde Petrus zich de woorden van Jezus en hij ging de poort uit en huilde bitter.

13. Aria (tenor)

Ach, waar moet ik het toch zoeken,
waar vind ik troost?
Blijf ik hier of wens ik
berg en heuvels op mijn rug?
De wereld kan mij echt niet helpen,
en in mijn hart zit de pijn
van mijn misdaad
omdat de knecht zijn Heer
heeft verloochend.

14. Koraal

Petrus, die het zich niet herinnert
en zijn God verloochent,
maar die op een ernstige blik
bitter begint te huilen.
Jezus, kijk ook mij aan
als ik niet wil boeten,
als ik kwaad heb gedaan,
raak dan mijn geweten aan.

TWEEDE DEEL**15. Koraal**

Christus, die ons zalig maakt,
niets kwaads heeft gedaan,
die is voor ons in de nacht
als een dief gevangen,
voorgeleid aan goddeloze mensen
en vals beschuldigd,
uitgelachen, bespot en bespuwd,
zoals de Schrift zegt.

16. Johannes 18:28-39

Evangelist

Da führeten sie Jesum von Kaipha vor das Richthaus, und es war frühe. Und sie gingen nicht in das Richthaus, auf daß sie nicht unrein würden, sondern Ostern essen möchten. Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach:

Pilatus

Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

Evangelist

Sie antworteten und sprachen zu ihm:

Chorus

Wäre dieser nicht ein Übeltäter, wir hätten dir ihn nicht überantwortet!

Evangelist

Da sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus

So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem Gesetze!

Evangelist

Da sprachen die Jüden zu ihm:

Chorus

Wir dürfen niemand töten.

Evangelist

Auf daß erfüllt würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde.
Da ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus und rief Jesu und sprach zu ihm:

Pilatus

Bist du der Jüden König?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jesus

Redest du das von dir selbst, oder habens dir andere von mir gesagt?

Evangelist

Toen brachten ze Jezus van Kajafas naar het gerechtsgebouw, en het was vroeg. En ze gingen het gerechtsgebouw niet binnen om niet onrein te worden maar het paasmaal te kunnen eten. En Pilatus kwam naar buiten en zei:

Pilatus

Waarvan beschuldigen jullie deze mens?

Evangelist

Zij antwoordden:

Koor

Als hij geen misdaiger was, hadden we hem niet aan u overgeleverd.

Evangelist

Toen zei Pilatus:

Pilatus

Neem hem dan mee en berecht hem volgens jullie eigen wet!

Evangelist

Toen zeiden de Joden:

Koor

Wij mogen niemand doden.

Evangelist

Opdat vervuld zou worden het woord van Jezus toen hij voorspelde welke dood hij zou sterven.

Toen ging Pilatus het gerechtsgebouw weer in en riep Jezus en zei tegen hem:

Pilatus

Bent u de koning der Joden?

Evangelist

Jezus antwoordde:

Jesus

Zegt u dat uit uzelf of hebben anderen dat over mij gezegd?

Evangelist

Pilatus antwortete:

Pilatus

Bin ich ein Jüde? Dein Volk und die Hohenpriester haben dich mir überantwortet; was hast du getan?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jesus

Mein Reich ist nicht von dieser Welt; wäre mein Reich von dieser Welt, meine Diener würden darob kämpfen, daß ich den Jüden nicht überantwortet würde; aber nun ist mein Reich nicht von dannen.

17. Choral

Ach großer König, groß zu allen Zeiten, wie kann ich gnugsam diese Treu ausbreiten?
Keins Menschen Herze mag indes ausdenken,
was dir zu schenken.

Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
womit doch dein Erbarmen zu vergleichen.
Wie kann ich dir denn deine Liebestaten im Werk erstatten?

18. Johannes 18:37 - 19:1**Evangelist**

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

So bist du dennoch ein König?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jesus

Du sagsts, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und in die Welt kommen,

Evangelist

Pilatus antwoordde:

Pilatus

Ben ik soms een Jood? Uw volk en de hogepriesters hebben u aan mij overgeleverd; wat hebt u gedaan?

Evangelist

Jezus antwoordde:

Jezus

Mijn rijk is niet van deze wereld. Als mijn rijk van deze wereld was, zouden mijn dienaren ervoor vechten dat ik niet aan de Joden werd overgeleverd; maar nu is mijn rijk niet van hier.

17. Koraal

Ach, grote koning, groot in alle tijden,
hoe kan ik die trouw genoeg verbreiden?
Niemands hart kan bedenken
wat het u moet schenken.

Met mijn verstand weet ik niet waarmee ik uw ontferming moet vergelijken.
Hoe kan ik uw liefdesdaden met daden terugbetalen?

18. Johannes 18:37 - 19:1**Evangelist**

Toen zei Pilatus tegen hem:

Pilatus

Bent u dan toch een koning?

Evangelist

Jezus antwoordde:

Jezus

U zegt het, ik ben een koning. Ik ben geboren en in de wereld gekomen om

daß ich die Wahrheit zeugen soll. Wer aus der Wahrheit ist, der höret meine Stimme.

Evangelist

Spricht Pilatus zu ihm:

Pilatus

Was ist Wahrheit?

Evangelist

Und da er das gesaget, ging er wieder hinaus zu den Jüden und spricht zu ihnen:

Pilatus

Ich finde keine Schuld an ihm. Ihr habt aber eine Gewohnheit, daß ich euch einen losgebe; wollt ihr nun, daß ich euch der Jüden König losgebe?

Evangelist

Da schrieen sie wieder allesamt und sprachen:

Chorus

Nicht diesen, sondern Barrabam!

Evangelist

Barrabas aber war ein Mörder.
Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.

19. Arioso (Bass)

Betrachte, meine Seel,
mit ängstlichem Vergnügen,
mit bittrer Lust
und halb beklemmten Herzen,
dein höchstes Gut
in Jesu Schmerzen,
wie dir auf Dornen, so ihn stechen,
die Himmelsschlüsselblumen blühn!
Du kannst viel süße Frucht
von seiner Wermut brechen,
drum sieh ohn Unterlaß auf ihn!

20. Arie (Tenor)

Erwäge, wie sein blutgefäßter Rükken

van de waarheid te getuigen. Wie uit de waarheid is, die hoort mijn stem.

Evangelist

Pilatus zei:

Pilatus

Wat is waarheid?

Evangelist

En toen hij dat gezegd had, ging hij weer naar buiten naar de Joden en hij zei tegen hen:

Pilatus

Ik kan geen schuld in hem vinden. Maar jullie hebben een gewoonte dat ik [met Pasen] iemand vrijlaat; willen jullie nu dat ik de koning der Joden vrijlaat?

Evangelist

Toen begonnen ze weer allemaal te schreeuwen en ze riepen:

Koor

Niet hem, maar Barabbas!

Evangelist

En Barabbas was een moordenaar.
Toen nam Pilatus Jezus en geselde hem.

19. Arioso (bas)

Aanschouw, mijn ziel,
met angstig genoegen,
met bittere lust
en een half beklemd hart
hoe jouw hoogste goed
in Jezus' smarten ligt, hoe
voor jou op de doornen die hem steken
de hemelsleutelbloemen bloeien!
Je kunt veel zoete vruchten
van zijn bitterheid plukken,
dus zie hem onafgebroken aan!

20. Aria (tenor)

Overdenk hoe zijn met bloed gekleurde

in allen Stükken dem Himmel gleiche
geht,
daran, nachdem die Wasserwogen
von unsrer Sündflut sich verzogen,
der allerschönste Regenbogen
als Gottes Gnadenzeichen steht!

21. Johannes 19:2-12

Evangelist

Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und satzten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an und sprachen:

Chorus

Sei gegrüßet, lieber Jüdenkönig!

Evangelist

Und gaben ihm Bakkenstreiche.
Da ging Pilatus wieder heraus und sprach zu ihnen:

Pilatus

Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennet, daß ich keine Schuld an ihm finde.

Evangelist

Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone und Purpurkleid. Und er sprach zu ihnen:

Pilatus

Sehet, Welch ein Mensch!

Evangelist

Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schrieen sie und sprachen:

Chorus

Kreuzige, kreuzige!

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn;
denn ich finde keine Schuld an ihm!

rug
in alle opzichten op de hemel lijkt,
waaraan, nadat de golven
van onze zondvloed zijn verdwenen,
de allermooiste regenboog staat
als teken van Gods genade!

21. Johannes 19:2-12

Evangelist

En de soldaten vlochten een kroon van doornen en zetten die op zijn hoofd, en ze trokken hem een purperen mantel aan en zeiden:

Koor

Wees gegroet, lieve Jodenkoning!

Evangelist

En ze sloegen hem in het gezicht.
Toen ging Pilatus weer naar buiten en zei:

Pilatus

Kijk, ik breng hem nu naar buiten, zodat jullie zien dat ik geen schuld in hem kan vinden.

Evangelist

Dus kwam Jezus naar buiten en hij droeg een doornenkroon en een purperen mantel. En Pilatus zei tegen hen:

Pilatus

Kijk toch, wat een mens!

Evangelist

Toen de hogepriesters en de dienaren hem zagen, schreeuwden ze:

Koor

Kruisigen, kruisigen!

Evangelist

Pilatus zei tegen hen:

Pilatus

Neem hem dan maar mee en kruisig hem; want ik kan geen schuld in hem

vinden.

Evangelist

Die Jüden antworteten ihm:

Chorus

Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

Evangelist

Da Pilatus das Wort hörete, fürchtet' er sich noch mehr und ging wieder hinein in das Richthaus, und spricht zu Jesu:

Pilatus

Von wannen bist du?

Evangelist

Aber Jesus gab ihm keine Antwort. Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

Redest du nicht mit mir? Weißest du nicht, daß ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jesus

Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat's größ're Sünde.

Evangelist

Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe.

22. Choral

Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
muß uns die Freiheit kommen;
dein Kerker ist der Gnadenthron,
die Freistatt aller Frommen;
denn gingst du nicht die Knechtschaft

Evangelist

De Joden antwoordden:

Koor

Wij hebben een wet, en volgens die wet moet hij sterven. Want hij heeft zichzelf tot Gods zoon uitgeroepen.

Evangelist

Toen Pilatus dat hoorde, werd hij nog angstiger, en hij ging het gerechtsgebouw weer binnen en zei tegen Jezus:

Pilatus

Waar komt u vandaan?

Evangelist

Maar Jezus gaf geen antwoord. Toen zei Pilatus:

Pilatus

Praat u niet met mij? Weet u niet dat ik de macht heb u te laten kruisen en de macht heb om u vrij te laten?

Evangelist

Jezus antwoordde:

Jesus

U zou geen macht over mij hebben als die niet van bovenaf aan u was gegeven; daarom begaat degene die mij aan u heeft overgeleverd een grotere zonde.

Evangelist

Vanaf dat moment probeerde Pilatus hem vrij te laten.

22. Koraal

Door uw gevangenschap, zoon van God,
moeten wij de vrijheid krijgen;
uw kerker is de genadetroon,
de vrijplaats voor alle vromen;
want als u de slavernij niet had

ein,
müßt unsre Knechtschaft ewig sein.

23. Johannes 19:12-17

Evangelist

Die Jüden aber schrieen und sprachen:

Chorus

Lässtest du diesen los, so bist du des
Kaisers Freund nicht; denn wer sich zum
Könige machet, der ist wider den Kaiser.

Evangelist

Da Pilatus das Wort hörete, führte er
Jesum heraus, und setzte sich auf den
Richtstuhl, an der Stätte, die da heißt:
Hochpflaster, auf Ebräisch aber:
Gabbatha. Es war aber der Rüsttag in
Ostern um die sechste Stunde, und er
spricht zu den Jüden:

Pilatus

Sehet, das ist euer König!

Evangelist

Sie schrieen aber:

Chorus

Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

Evangelist

Spricht Pilatus zu ihnen:

Pilatus

Soll ich euren König kreuzigen?

Evangelist

Die Hohenpriester antworteten:

Chorus

Wir haben keinen König denn den
Kaiser.

Evangelist

Da überantwortete er ihn, daß er
gekreuzigt würde. Sie nahmen aber
Jesum und führten ihn hin. Und er trug
sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte,

aanvaard,
zou onze slavernij eeuwig moeten zijn.

23. Johannes 19:12-17

Evangelist

Maar de Joden riepen:

Koor

Als u deze man vrijlaat, bent u geen
vriend van de keizer; want wie zichzelf
tot koning uitroeft, die is tegen de keizer.

Evangelist

Toen Pilatus die woorden hoorde, bracht
hij Jezus naar buiten en ging zitten op de
rechterstoel, op de plaats die Hoogters
heet, in het Hebreeuws Gabbatha. En
het was de voorbereidingsdag voor
Pasen, rond het zesde uur, en hij zei
tegen de Joden:

Pilatus

Kijk, dit is jullie koning.

Evangelist

Maar zij schreeuwden:

Koor

Weg, weg met hem, kruisig hem!

Evangelist

Pilatus zei tegen hen:

Pilatus

Moet ik jullie koning kruisigen?

Evangelist

De hogepriesters antwoordden:

Koor

Wij hebben geen koning, alleen de
keizer.

Evangelist

Toen leverde hij hem over om hem te
laten kruisigen. En ze grepen Jezus en
namen hem mee. En hij droeg zijn kruis
en liep naar de plaats die Schedelplaats

die da heißtet Schädelstatt, welche heißtet auf Ebräisch: Golgatha.

24. Arie (Bass)

Eilt, ihr angefochtnen Seelen,
geht aus euren Marterhöhlen,
eilt

(Chor:) wohin?
nach Golgatha!
Nehmet an des Glaubens Flügel,
flieht
(Chor:) wohin?
zum Kreuzeshügel,
eure Wohlfahrt blüht allda!

25. Johannes 19:18-22

Evangelist

Allda kreuzigten sie ihn, und mit ihm zween andere zu beiden Seiten, Jesum aber mitten inne.

Pilatus aber schrieb eine Überschrift und setzte sie auf das Kreuz, und war geschrieben: 'Jesus von Nazareth, der Jüden König'. Diese Überschrift lasen viel Jüden, denn die Stätte war nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuzigt ist. Und es war geschrieben auf ebräische, griechische und lateinische Sprache. Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilato:

Chorus

Schreibe nicht: der Jüden König,
sondern daß er gesaget habe: Ich bin
der Jüden König.

Evangelist

Pilatus antwortet:

Pilatus

Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben.

26. Choral

In meines Herzens Grunde,
dein Nam und Kreuz allein
funkelt all Zeit und Stunde,

heet, in het Hebreeuws Golgotha.

24. Aria (bas)

Haast je, beproefde zielen,
verlaat je martelkelders,
haast je

(koor:) waarheen?
naar Golgotha.
Gord aan de vleugels van het geloof,
vlucht
(koor:) waarheen?
naar de kruisheuvel,
daar kunnen jullie gedijen.

25. Johannes 19:18-22

Evangelist

Daar kruisigden ze hem, en met hem twee anderen aan weerszijden, en Jezus in het midden.

En Pilatus had een opschrift laten maken dat hij op het kruis liet bevestigen, en er stond: 'Jezus van Nazareth. Koning der Joden'. Dat opschrift lazen veel Joden, want de plaats waar Jezus gekruisigd was, was dichtbij de stad. En het stond er in het Hebreeuws, het Grieks en het Latijn. Toen zeiden de hogepriesters van de Joden tegen Pilatus:

Koor

Schrijf niet 'Koning der Joden', maar dat hij gezegd heeft: 'Ik ben de koning der Joden'.

Evangelist

Pilatus antwoordde:

Pilatus

Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.

26. Koraal

Op de bodem van mijn hart
zijn het uw naam en uw kruis alleen
die altijd en elk uur fonkelen,

drauf kann ich fröhlich sein.
Erschein mir in dem Bilde
zu Trost in meiner Not,
wie du, Herr Christ, so milde
dich hast geblut' zu Tod!

27. Johannes 19:23-27

Evangelist

Die Kriegsknechte aber, da sie Jesum gekreuziget hatten, nahmen seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegesknechte sein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenähet, von oben an gewürket durch und durch. Da sprachen sie untereinander:

Chorus

Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum losen, wes er sein soll.

Evangelist

Auf daß erfüllt würde die Schrift, die da saget 'Sie haben meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock das Los geworfen.' Solches taten die Kriegsknechte.

Es stand aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, Kleophas Weib, und Maria Magdalena. Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger dabei stehen, den er lieb hatte, spricht er zu seiner Mutter:

Jesus

Weib, siehe, das ist dein Sohn!

Evangelist

Darnach spricht er zu dem Jünger:

Jesus

Siehe, das ist deine Mutter!

28. Choral

Er nahm alles wohl in acht
in der letzten Stunde,

daar kan ik blij om zijn.
Laat het beeld in mij verschijnen
tot troost in mijn ellende
van hoe u, Christus,
zo mild bent doodgebloed.

27. Johannes 19:23-27

Evangelist

En toen de soldaten Jezus hadden gekruisigd, namen ze zijn kleren en verdeelden ze in vieren, voor elke soldaat een deel, en ook het onderkleed. Maar het onderkleed was zonder naad, van bovenaf aan één stuk geweven. Toen zeiden ze tegen elkaar:

Koor

Laten we dat niet scheuren, maar erom loten wie het krijgt.

Evangelist

Opdat de Schrift vervuld zou worden, die zegt: 'Zij hebben mijn kleren onder elkaar verdeeld en over mijn kleed hebben ze het lot geworpen.' Dat deden de soldaten.

En bij het kruis stonden zijn moeder en de zus van zijn moeder, Maria de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena. Toen nu Jezus zijn moeder zag en naast haar de discipel die hij liefhad, zei hij tegen zijn moeder:

Jesus

Vrouw, kijk, dat is je zoon.

Evangelist

Daarna zei hij tegen de discipel:

Jesus

Kijk, dat is je moeder.

28. Koraal

Hij zorgde voor alles
in zijn laatste uur.

seine Mutter noch bedacht,
setzt ihr ein' Vormunde.
O Mensch, mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
stirb darauf ohn alles Leid,
und dich nicht betrübe!

29. Johannes 19:27-30

Evangelist

Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich.
Darnach, als Jesus wußte, daß schon alles vollbracht war, daß die Schrift erfüllt würde, spricht er:

Jesus

Mich dürstet!

Evangelist

Da stand ein Gefäße voll Essigs. Sie fülleten aber einen Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Isopen, und hielten es ihm dar zum Munde. Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er:

Jesus

Es ist vollbracht!

30. Arie (Alto)

Es ist vollbracht!
O Trost vor die gekränkten Seelen!
Die Trauernacht
läßt nun die letzte Stunde zählen.
Der Held aus Juda siegt mit Macht
und schließt den Kampf.
Es ist vollbracht!

31. Johannes 19:30

Evangelist

Und neiget das Haupt und verschied.

32. Arie (Bass) mit Choral

Mein teurer Heiland, laß dich fragen,

Hij dacht nog aan zijn moeder,
gaf haar een voogd.
O mens, stel orde op zaken,
heb God en de mensen lief,
sterf daarna zonder enig leed,
en wees niet bedroefd!

29. Johannes 19:27-30

Evangelist

En vanaf dat moment nam de discipel haar bij zich.
Daarna, toen Jezus wist dat alles al volbracht was, zei hij, opdat de Schrift vervuld zou worden:

Jezus

Ik heb dorst.

Evangelist

Er stand daar een vat met zure wijn. En ze drenkten een spons in de zure wijn en staken die op een hysoptak en hielden die voor zijn mond. En toen Jezus de zure wijn had genomen, zei hij:

Jesus

Het is volbracht.

30. Aria (alt)

Het is volbracht!
O troost voor de gekwetste zielen.
De droeve nacht
telt nu haar laatste uur.
De held uit Juda wint met macht
en beslecht de strijd.
Het is volbracht!

31. Johannes 19:30

Evangelist

En hij boog het hoofd en stierf.

32. Aria (bas) met koraal

Mijn dierbare Heiland, mag ik vragen,

da du nunmehr ans Kreuz geschlagen
und selbst gesagt: Es ist vollbracht,
bin ich vom Sterben frei gemacht?
Kann ich durch deine Pein und Sterben
das Himmelreich ererben?
Ist aller Welt Erlösung da?
Du kannst vor Schmerzen zwar nichts
sagen;
doch neigest du das Haupt
und sprichst stillschweigend: ja.

Choral

Jesu, der du warest tot,
lebest nun ohn Ende,
in der letzten Todesnot
nirgend mich hinwende
als zu dir, der mich versühnt,
o du lieber Herre!
Gib mir nur, was du verdient,
mehr ich nicht begehre!

33. Matthäus 27:51-52

Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel
zerriß in zwei Stück von oben an bis
unten aus. Und die Erde erbebete, und
die Felsen zerrissen, und die Gräber
taten sich auf, und stunden auf viel
Leiber der Heiligen.

34. Arioso (Tenor)

Mein Herz, indem die ganze Welt
bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
die Sonne sich in Trauer kleidet,
der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
die Erde bebt, die Gräber spalten,
weil sie den Schöpfer sehn erkalten,
was willst du deines Ortes tun?

35. Arie (Sopran)

Zerfließe, mein Herze,
in Fluten der Zähren
dem Höchsten zu Ehren!
Erzähle der Welt und dem Himmel die
Not:
Dein Jesus ist tot!

36. Johannes 19:31-37

nu u aan het kruis bent genageld
en zelf hebt gezegd: Het is volbracht,
ben ik nu van het sterven bevrijd?
Kan ik door uw pijn en uw dood
het hemelrijk erven?
Is er nu verlossing voor iedereen?
U kunt van pijn weliswaar niets zeggen,
maar u buigt het hoofd
en zegt stilzwijgend: Ja.

Koraal

Jezus, u die dood was,
leeft nu eeuwig,
in mijn laatste doodsnoed
richt ik mij nergens anders op
dan op u, die mij verzoent,
o mijn dierbare Heiland!
Geef mij slechts wat u hebt verdiend,
meer verlang ik niet.

33. Matteüs 27:51-52

Evangelist

En kijk, het gordijn in de tempel
scheurde in tweeën, van boven naar
beneden. En de aarde beefde, en de
rotsen spleten, en de graven gingen
open, en veel lichamen van de heiligen
stonden op.

34. Arioso (tenor)

Mijn hart, nu de hele wereld
met Jezus' lijden meelijdt,
nu de zon rouwkleding aantrekt,
het gordijn scheurt, de rots uiteenvalt,
de aarde beeft, de graven splijten
omdat ze de Schepper zien verstijven,
wat wil jij op jouw plaats doen?

35. Aria (sopraan)

Smelt weg, mijn hart,
in stromen van tranen,
tot eer van de Allerhoogste!
Klaag de wereld en de hemel je nood:
Jouw Jezus is dood!

36. Johannes 19:31-37

Evangelist

Die Jüden aber, dieweil es der Rüsttag war, daß nicht die Leichname am Kreuze blieben den Sabbath über (denn desseligen Sabbaths Tag war sehr groß), baten sie Pilatum, daß ihre Beine brochen und sie abgenommen würden. Da kamen die Kriegsknechte und brachen dem ersten die Beine und dem andern, der mit ihm gekreuziget war. Als sie aber zu Jesu kamen, da sie sahen, daß er schon gestorben war, brachen sie ihm die Beine nicht; sondern der Kriegsknechte einer eröffnete seine Seite mit einem Speer, und alsbald ging Blut und Wasser heraus. Und der das gesehen hat, der hat es bezeuget, und sein Zeugnis ist wahr, und derselbige weiß, daß er die Wahrheit saget, auf daß ihr gläubet. Denn solches ist geschehen, auf daß die Schrift erfüllt würde: 'Ihr sollet ihm kein Bein zerbrechen.' Und abermal spricht eine andere Schrift: 'Sie werden sehen, in welchen sie gestochen haben.'

Evangelist

En de Joden, omdat het de voorbereidingsdag voor Pasen was en ze niet wilden dat de lichamen op de sabbat aan het kruis bleven hangen (want deze sabbat was een grote dag), vroegen Pilatus of hun benen gebroken konden worden en ze van het kruis konden worden gehaald. Toen kwamen de soldaten en die braken de benen van de eerste en van de andere die met hem gekruisigd was. Maar toen ze bij Jezus kwamen, zagen ze dat hij al gestorven was en braken ze zijn benen niet, maar een van de soldaten stak in zijn zij met een speer, en meteen liep er bloed en water uit. En hij die het gezien heeft, heeft ervan getuigd, en zijn getuigenis is waar, en hij weet dat hij de waarheid spreekt, opdat u gelooft. Want dit is gebeurd opdat de Schrifttekst 'Jullie zullen hem geen been breken', zou worden vervuld: En ook zegt een andere tekst: 'Ze zullen zien in wie ze hebben gestoken.'

37. Choral

O hilf, Christe, Gottes Sohn,
durch dein bitter Leiden,
daß wir dir stets untertan
all Untugend meiden,
deinen Tod und sein Ursach
fruchtbarlich bedenken,
dafür, wiewohl arm und schwach,
dir Dankopfer schenken!

37. Koraal

O help, Christus, Zoon van God,
met uw bittere lijden
dat wij u altijd gehoorzamen,
alle ondeugd mijden,
uw dood en de oorzaak daarvan
met vrucht overdenken,
en u daarvoor, hoewel arm en zwak,
dankoffers schenken!

38. Johannes 19:38-42

Evangelist

Darnach bat Pilatum Joseph von Arimathia, der ein Jünger Jesu war (doch heimlich, aus Furcht vor den Jüden), daß er möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubete es. Derowegen kam er und nahm den Leichnam Jesu herab. Es kam aber auch Nikodemus, der vormals bei der Nacht

38. Johannes 19:38-42

Evangelist

Daarna vroeg Jozef van Arimathea, die een volgeling van Jezus was (maar in het geheim, uit vrees voor de Joden), aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus van het kruis mocht halen. En Pilatus stond het toe. Hij ging er dus heen en haalde het lichaam van Jezus van het kruis. En ook

zu Jesu kommen war, und brachte
Myrrhen und Aloen unter einander, bei
hundert Pfunden.
Da nahmen sie den Leichnam Jesu und
bunden ihn in leinen Tücher mit
Spezereien, wie die Jüden pflegen zu
begraben. Es war aber an der Stätte, da
er gekreuziget ward, ein Garte, und im
Garten ein neu Grab, in welches
niemand je geleget war. Daselbst hin
legten sie Jesum, um des Rüsttags
willen der Jüden, dieweil das Grab nahe
war.

Nicodemus, die ooit 's nachts bij Jezus
was gekomen, ging erheen, en hij had
een mengsel van mirre en aloë bij zich,
wel honderd pond.

Ze namen het lichaam van Jezus en
wikkelden het in linnen doeken met
specerijen, zoals de Joden dat doen als
ze iemand begraven. Dichtbij de plek
waar hij gekruisigd was, was een hof, en
in die hof was een nieuw graf, waar nog
niemand in had gelegen. Daar legden ze
Jezus in, ter wille van de
voorbereidingsdag van de Joden, omdat
dat graf dichtbij was.

39. Chorus

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
die ich nun weiter nicht beweine,
ruht wohl und bringt auch mich zur Ruh!
Das Grab, so euch bestimmet ist
und ferner keine Not umschließt,
macht mir den Himmel auf
und schließt die Hölle zu.

39. Koor

Rust zacht, heilige beenderen,
die ik nu niet blijf bewenen,
rust zacht en breng ook mij tot rust.
Het graf, dat voor jullie bestemd is
en nu geen nood meer kent,
opent voor mij de hemel
en sluit de hel.

40. Choral

Ach Herr, laß dein' lieb' Engelein
am letzten End die Seele mein
in Abrahams Schoß tragen,
den Leib in seim Schlafkämmerlein
gar sanft, ohn einge Qual und Pein,
ruhn bis am jüngsten Tage!
Alsdenn vom Tod erwekke mich,
daß meine Augen sehen dich
in aller Freud, o Gottes Sohn,
mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich, erhöre
mich,
ich will dich preisen ewiglich.

40. Koraal

Ach Heer, laten uw lieve engeltjes
aan het eind van mijn leven mijn ziel
naar Abrahams schoot brengen,
laat mijn lichaam in zijn slaapkamertje
heel zacht en zonder enige smart en pijn
rusten tot de Jongste Dag!
Wek mij dan op uit de dood,
opdat mijn ogen u zien
in alle vreugde, o Zoon van God,
mijn Heiland en genadetroon!
Jezus Christus, verhoor mij, verhoor mij,
ik wil u eeuwig prijzen.

(Text: Neue Bachausgabe II/5, Leipzig
1972)

(© vertaling: Ria van Hengel)